

Pár vteřin, které vše změní... Kdo zavinil smrt tří studentů?

KDYŽ JE SPOLKLY VLNY

 metafora

Přeložil Jakub Laxar

MARK SMITH

Ukázka z knihy:

Když se podívala před sebe, zdálo se jí, že v ústí malého potoka, které se nacházelo vedle stezky, zahlédla pohyb. Déšť teď byl silnější, takže halil pláž, ale Grace i tak spatřila obrysy batohů ležících v písku. V pondělí sice žádné další turisty nepotkali, ale toto byla oblíbená trasa, takže jistě muselo jít o nějakou skupinu, která šla před tou její.

Jak se blížila, od ústí potoka vyběhly tři postavy a uháněly přes pláž přímo do moře.

Bože, pomyslela si Grace, kdo je má na starost?

Zastavila a předklonila se, jako by jí snad absence pohybu měla pomoci lépe vidět. Na okamžik opadl vítr a jí zatrnulo.

Byli to tři chlapci. Její chlapci. Závodili, kdo bude dřív ve vodě.

„Sebevědomý styl, svižné tempo a napětí už od prvních stránek si mě rychle získaly. Smith dokáže barvitě a živě líčit prostředí a tajuplná atmosféra, která obklopuje zmizení obětí, vám nedovolí knížku odložit.“

„Páni, to je neuvěřitelné čtení, rozhodně ho řadím mezi nejlepší knihy letošního roku. Když už jsem se musela odtrhnout, příběh i postavy se mnou zůstávaly v myšlenkách. Mám je pod kůží ještě teď.“

„Smithův skvělý styl vás snadno vtáhne do děje. Jeho osobní zkušenosti tryskají z každé stránky a propůjčují příběhu nesmírnou opravdovost.“

„Tehle příběh budu nosit v hlavě ještě hodně dlouho.“

– recenze čtenářů

Když je spolky vlny

MARK SMITH

KDYŽ JE
SPOLKLY VLNY

Přeložil Jakub Laxar

metafora

Copyright © Mark Smith 2025

First published in 2025 by Pan Macmillan Australia Pty Ltd

The moral right of the author to be identified as the author of this work has been asserted.

Translation © Jakub Laxar, 2026

Czech edition © Grada Publishing, a. s., 2026

All rights reserved

ISBN 978-80-271-6320-5 (ePub)

ISBN 978-80-271-6319-9 (pdf)

ISBN 978-80-7625-922-5 (print)

*Všem učitelům, kteří berou své žáky do divočiny,
aby je přivedli zpět navždy změněné.*

*Pro ty, kdož postrádají představivost, je prázdné místo
na mapě pouhým plýtváním; pro ty ostatní se jedná
o její nejhodnotnější část.*

Aldo Leopold

METEOROLOGICKÝ ÚŘAD

TISKOVÁ ZPRÁVA NEJVYŠŠÍ PRIORITY, K OKAMŽITÉMU ODVYSÍLÁNÍ
PONDĚLÍ, 18.00 VÝCHODOAUSTRALSKÉHO
STANDARDNÍHO ČASU

Varování před nepříznivým počasím

Očekává se, že výrazná studená fronta a s ní související tlaková níže se přeženou přes západní a centrální vody během úterý, přičemž tlaková níže by se měla navečer dostat nad východní část Bassova průlivu.

Za frontou bude následovat studený a nestabilní jihozápadní vzdušný proud. Očekává se, že pobřežní území v západní předpovědní oblasti zasáhne silný, až bouřlivý vítr. Jedná se o rychle se pohybující frontální systém a očekává se, že podmínky by se měly uklidnit ve středu ráno.

Během období, pro které platí předpověď, se podél exponovaných pláží až k pobřeží západně od Nelsonova mysu očekávají ničivé příbojové podmínky s vlnami přesahujícími pět metrů.

Další varování

Victorijská Státní záchranná služba a Dobrovolní záchranáři státu Victoria doporučují, aby lidé nepodcenili případné dopady studené fronty. Mezi tyto patří silné mořské proudy, nebezpečná vlnobití, nestabilita útesů a možné záplavy v níže položených pobřežních oblastech.

Ničivé příbojové podmínky představují nebezpečí pro plavce, surfaře i rybáře lovící na útesech. Plavidla nacházející se v přístavech, při ústí řek a v mělkých pobřežních oblastech by se měla navrátit na břeh.

1

Grace zamkla autobus a zkontrolovala přívěs. Pak si přes ramena přehodila krosnu tak, aby jí pohodlně seděla na zádech. Blížil se déšť, a tak si jedním popruhem provlékla nepromokavou bundu, aby ji měla po ruce. Pak se vydala na stezku vedoucí přes duny k vyhlídkové plošině nad pláží. Z vršku malé vyvýšeniny se otevíral výhled na celou zátoku – širokou, hořčičně žlutou stuhu, jež se vinula až k oblasti Moonlight Head.

Na plošině Grace obhlédla povětrnostní podmínky. Vítr se zvedl dříve, než jak tvrdila předpověď. Cestou na místo, kde se setká se svými studenty, s nimiž už druhý den zdolávají Velký západní trail, se jí bude opírat do zad. Na skupinu počká v bodě, kde stezka vyústí na pláž, načež je dovede zpátky k autobusu a současně místu jejich dnešního přenocování.

Grace se opřela o zábradlí a vytáhla z kapsy telefon, aby udělala fotku. Využila toho, že má ještě signál, a nahrála ji na Instagram.

#nejlepsipracenasvete #dreamjob #Juliet #mamteradamami

Julietina zátoka pro ni měla obzvláštní význam. Krátce poté, co její mámě Sofii diagnostikovali rakovinu, se sem společně vydaly na víkend tábořit. Od té doby se sem Grace na výročí máminy smrti

rok co rok pravidelně vracela, tedy kromě posledních dvou let, kdy žila v Perthu, kam se odstěhovala za prací.

Julietina zátoka byla odlehlým, divokým, větry bičovaným místem. Obrovský Jižní oceán se dnes divoce vzdouval a západní vítr postupně nabíral na síle, a tak zátoka vířila zpěněnými hřbety vln. Ty se zvedaly jako masivní šedé stěny, a jak narážely na skryté útesy a písčiny, lámaly se a vytvářely bělostné přejeje. Gracinu pozornost upoutala Julietina řeka, která se tu ze svého koryta vylévala na pláž a dále do moře. Grace naplánovala výpravu tak, aby její žáci došli do zátoky s vrcholícím odlivem. Až v podvečer dorazí k ústí vodního toku, bude pro ně přechod na druhý břeh snadný. V této chvíli se však odliv dopracoval jen do své třetiny. Při brodění bude muset být velice opatrná, čas ovšem hraje v její prospěch. Chlapcům a jejich doprovodu z řad učitelů – Gerardu Krugerovi a Tomu Winterovi – potrvá ještě minimálně dvě hodiny, než se na pláž dopracují ze svého včerejšího tábořiště v Račí zátoce, zatímco ona se od místa jejich setkání nacházela jen nějakou hodinu a půl.

Sešla na pláž po schodech z borovicové kulatiny a zamířila k pár set metrů vzdálenému ústí řeky. Když dospěla k vyvýšenému břehu, vydala se kus cesty proti proudu. Voda tu měla díky tříslovinám vyplaveným z lesa temný odstín, byla však mnohem méně ovlivněná vlnami, tlačícími se do ústí řeky od moře. Grace si sundala boty i s ponožkami, rozepnula si kraťasy a nechala je spadnout do písku. Pak svázala tkaničky k sobě, pověsila si boty kolem krku, zvedla ze země kraťasy s ponožkami a sešla po břehu do vody hluboké po kolena. V půli cesty se k ní přiřítla vlna a hladina vody jí stoupla nad úroveň pasu. Grace se zapřela proti proudu, počkala, až se vlna přežene, a pak si pospíšila k protějšímu břehu dřív, než přijde další.

Vítr teď vál silněji a do nohou ji jako ledové šipky bodal děšť. Sice se jí podařilo uchránit si před vodou kraťasy, nicméně kal-

hotky měla durch. Svlékla si je a z postranní kapsy batohu vytáhla suché. Nahý zadek jí ofukoval vítr a ona se musela usmát při pomyslení na to, jakou podívanou tu asi předvádí, když poskakuje v písku a dělá jí problémy se obléct.

Vzala si na sebe nepromokavou bundu, nazula si boty a pokračovala v chůzi směrem k Moonlight Head. Navzdory větru, bez ohledu na déšť, který ji teď bičoval, tu byla doma. Vnímala mámiinu přítomnost. Kolem ramen jí povlával culík. Když si promnula tváře, cítila solnou krustu v obočí a písek ve vlasech.

Pláž se zužovala, rozšiřovala a zase zužovala, formována nikdy nekončícím zápasem mezi pevninou a oceánem. Grace šla dál. Vyhledávala udusaný písek, protože do něho se jí boty nebořily tak hluboko. Byl to náročný výšlap, ona však zbožňovala ten nádher-
ný, bezmyšlenkovitý rytmus, který jí chození s krosnou na zádech přinášelo. Po její levici se prudce zvedaly duny, jejichž vrcholky korunovaly kosmatcovníky a hadovité úponky pouštních travin, hledající ve vzduchu vláhu. Na vrásových kopcích za dunami se pod nápořem větru skláněl řídký pás eukalyptů.

Po její pravici burácel a běsnil oceán.

Nakonec se před ní zjevil cílový bod trailu. Označoval ho velký rozcestník – halda naplaveného dřeva a u ní oranžová rybářská bójka, kterou turisté natlačili do písku. Grace se podívala na hodinky. Brodění přes řeku ji zpomalilo, ale před chlapci bude mít i tak slušný náskok.

Když se znovu podívala před sebe, zdálo se jí, že v ústí malého potoka, které se nacházelo vedle stezky, zahlédla pohyb. Déšť teď byl silnější, takže halil pláž, ale Grace i tak spatřila obrysy batohů ležících v písku. V pondělí sice žádné další turisty nepotkali, ale toto byla oblíbená trasa, takže jistě muselo jít o nějakou skupinu, která šla před tou její.

Jak se blížila, od ústí potoka vyběhly tři postavy a uháněly přes pláž přímo do moře.

Bože, pomyslela si Grace, kdo je má na starost?

Zastavila a předklonila se, jako by jí snad absence pohybu měla pomoci lépe vidět. Na okamžik opadl vítr a jí zatrnulo.

Byli to tři chlapci. Její chlapci. Závodili, kdo bude dřív ve vodě.

2

Do Račí zátoky dorazili v pondělí odpoledne. Bylo to malé, odlehle tábořiště, které před převládajícím jihozápadním větrem chránila skalní stěna Moonlight Head. Na začátku pláže se rozprostírala rovná travnatá vyvýšenina, jež hostila tucet stanů. Dále tu stál suchý záchod a u něho nádrž, která zachytávala dešťovou vodu stékající z jeho střechy, a široká písčina sahající až k moři. Pláž chránil korálový útes, díky němuž do laguny pronikaly jen slabé vlnky. Voda byla studená, ale Grace chlapcům dovolila, aby do ní vlezli až po pás.

Celý den jasně svítilo slunce, jeho žár mírnil vánek přicházející od oceánu. Račí zátoka se nacházela na desátém kilometru Velkého západního trailu a oni za sebou měli první den na stezce, jež obkružovala pobřeží a skýtala jim výhledy na oceán na jihu a zalesněné hřebeny na severu. Chlapci, ztuhlí po dlouhé jízdě autobusem, začali pochod pomalejším tempem, ale jen co se trochu rozhýbali, našli ztracenou energii. Grace je většinu cesty doprovázela, ale pak se vydala zpátky, aby vyzvedla autobus a odvezla ho na nejbližší parkoviště. To se nacházelo tři kilometry od jejich tábořiště.

Grace u Svatého Finbara pracovala druhé pololetí. Po dvou letech, která strávila v Perthu, se zoufale snažila najít práci zase ve Victorii. Jednak aby mohla být blíž tátovi, jednak aby tu katastrofu, kterou představovalo její předchozí učitelské zaměstnání, nechala co nejdál za sebou. Chvilí jí trvalo, než se zase postavila na nohy, ale na konci prvního pololetí se ve funkci učitelky outdoorové a environmentální výchovy konečně cítila jako ryba ve vodě. Ostatní učitelé u Svatého Finbara ji přijali mezi sebe – pravidelně s nimi chodila na páteční skleničku ke Kormidlu a v jejich netballovém týmu platila za spolehlivou oporu v útoku. A potkala tu Lou. Po všem, co se semlelo v Perthu, měla v životě zase všechno srovnané.

Z dalších dvou členů učitelského sboru, kteří se výletu účastnili, znala Grace lépe Gerarda Krugera. Z důvodů, jež nedokázala tak docela vysvětlit, jí byl tenhle tělocvikář okolo pětáctýřicítky sympatický. Možná za to mohl jeho klukovský šarm anebo lehce nesmělý způsob, jakým s ní mluvil – to, jak se nikdy nemohl rozhodnout, kam se má dívat. Mezi studenty byl oblíbený a pravidelně docházel do tělocvičny, kde před vyučováním vedl kurzy posilování. První den výletu dostal své rozverně pověsti: ptal se chlapců, jak se jim jde, pomáhal jim s nastavením popruhů na batozích a pobízel je, aby udržovali tempo.

Druhého z učitelů, Toma Wintera, Grace sotva znala, ale byla mu vděčná za to, že se přihlásil jako dobrovolník, když se vedoucí učitelka outdoorové a environmentální výchovy Eve Slaterová musela na poslední chvíli omluvit. Eve měla mít celý výlet na starosti, avšak teď ta zodpovědnost přešla na Grace. Toto byla její první exkurze v pozici vedoucí.

Tom byl ajťák a učil zpracování dat, ať už to znamenalo cokoli. Byl něco jako školní celebrita, protože reprezentoval Victorii ve sportovní střelbě z pistole. Mluvil tiše, a kdykoli měla Grace problémem s počítačem nebo potřebovala nainstalovat aktualizace, vyšel

jí vstříc. Jako zkušený zálesák se dostavil s vlastní výbavou a s chlapci odvedl cestou do Račí zátoky solidní práci.

Zatímco si studenti stavěli stany, Grace odpočívala opřená o krosnu a pozorovala vztahovou dynamiku skupiny. V duchu si třídu rozdělila na vůdce, pseudovůdce a následovníky. Následovníci, tucet všemožných Liamů, Justinů, Joneseyů a Aaronů, se zvládali nejnáz. Prostě se ploužili tam, kam je ostatní vedli. V hlavě se jí všichni smísili do sourodé skupiny neškodných nagelovaných kluků s akné, kteří se jen zřídkakdy odhodlali projevit vlastní názor nebo učinit rozhodnutí sami za sebe.

Pseudovůdci, to byli fotbalisti, pro které vůdcovství znamenalo prostě jít v čele, tvářit se sebevědomě a bavit své vrstevníky vyprávěním vtípů. Do této kategorie spadali Jake Bolton a Tim Simpson. Oba byli oprsklí, hluční a sebejistí.

Na únorových rodičovských schůzkách se Grace seznámila s Jakeovým otcem Rickem – statným mužem, jehož úsměv hraničil s úšklebkem. Tehdy tento dealer aut, oblečený ve značkovém polo triku a oblekových kalhotách, stál s rukou kolem synových ramen a oznámil jí, že Jake je pro něj víc kamarád než syn.

„Na těch vašich výletech rád pomůže ostatním klukům, za to vám ručím,“ prohlásil a pohledem jí sjel k výstřihu. „Nejspíš jednu dvě věci naučí i vás.“

Tim Simpson hrával s Jakem o víkendech ve stejném týmu a jejich vzájemné hovory se točily kolem rozborů zápasů a spekulací o dalším průběhu sezony. Grace nabyla dojmu, že Tim žije v Jakeově stínu. Smál se jeho vtípům a snažil se u něj najít návod na to, jak přežít dospívání.

Pak tu byla Lombardiovic dvojčata – hlučný a zábavný Roberto, kamarád Jakea a Tima, a tichý, odtažitý Daniel, typem spíš následovník. Grace je měla ráda oba. Na školu chodila spousta chlapců původem z jižní Evropy a většina z nich byla silně rodně založená. Když to přeháněli se sprostou mluvou, Grace je

škádlila výhružkou, že zavolá jejich babičce a donutí je, aby jí svá slova zopakovali.

V celé skupině byl jen jeden skutečný vůdce – Harry Edwards, chytrý nenápadný chlapec, který si s dospělými rozuměl úplně stejně jako se svými vrstevníky. Harry se celý den držel uprostřed skupiny, v tichosti si všímal rozcestí a potoků na cestě a odškrtoval si na mapě orientační body. S pseudovůdci se bavil, jen když musel – nenápadně jim hladil záda a tvářil se jako jeden z jejich následovníků.

Nejvíce se kamarádil s Noahem, tichým hochem, který chodil do Svatého Finbara prvním rokem díky stipendiu. Tím, jak se Noah i Grace snažili najít v nové škole své místo, v něm viděla spřízněnou duši. Zdálo se, že je Noah odhodlaný udělat na výletě dobrý dojem. Umně balancoval na hraně mezi viditelným nadšením a snahou nenechat se spolužáky oceňovat jako šplhoun.

Grace vnímala, jak z chlapců po celodenním vyčerpání spadla veškerá namachrovanost, a věděla, že by pro ně udělala cokoli. Pubertácké manýry a problémoví rodiče stranou – šlo o fajn kluky, pro něž výlety jako tento znamenaly navazování vztahů a vytváření vzpomínek, které v nich zůstanou ještě dlouhé roky. Její práce – práce, již milovala – spočívala v tom, aby jim pomohla takové vzpomínky získat.

Poté, co si na lihových vařičích připravili těstoviny, svolala Grace třídu na hrubou trávu hned u pláže, aby probrali dnešní cestu a předali si instrukce na následující den. Slunce se sklánělo k západu a mraky nad horizontem měly oranžové a červené okraje. Chlapci se rozesadili do nesouměrného kroužku a oháněli se po komárech. Tom a Gerard se k nim připojili. Grace věděla, že její žáci tuto část, tyto její pokusy přimět je, aby se rozpovídali o tom, jak se dnes měli, nesnášejí. Její lektoři na univerzitě tomu říkali *měkké dovednosti* – přemlouvání studentů k odpovědím, které dávaly výletům určitou výchovnou perspektivu. Jenže přes všechno

talent a potenciál, který s sebou jejich mládí neslo, reflexe mezi silné stránky šestnáctiletých chlapců nepatřila. V jejich hlavách nemělo žádný význam vracet se k tomu, co se už stalo, protože to bylo pryč. Žili výlučně přítomností. Pokud by Grace svoje otázky neformulovala pečlivě, buď by se odpovědi vůbec nedočkala, nebo by jí řekli jen to, co chtěla slyšet, aby tak měli celou retrospektivu co nejdřív za sebou.

„Takže,“ začala Grace, „jak jsme si dneska vedli? Jaké jsme na cestě potkali překážky?“

Věděla, že nemá smysl otázku položit jen tak do pléna a nechat ji vyšumět, a tak jim oznámila, že to vezmou pěkně dokolečka a každý z nich něčím přispěje.

„Jakeu, začněme u tebe.“

Ostatní v sobě dusili smích a Tim Simpson do Jakea dloubnul loktem. „Jó, Jakey, jak ses dneska měl?“ rýpnul si.

„Nó, paníčeklo,“ řekl Jake a pak se odmlčel, aby se ujistil, že má pozornost celé třídy, „pro mě byla vrcholem dne cesta autobusem.“

Kroužkem se přehnal vlna smíchu.

Grace na to byla připravená. Věděla už, jak Jakeovy chytrácké řeči ignorovat a přimět ho ke spolupráci. „A když jsi vystoupil z autobusu a vydali jsme se na stezku, tak co?“

„Jó, za mě to bylo fajn, paníčeklo.“

„A co přesně bylo fajn?“

„Ále, to víte, výhledy a tak. Oceán a křoví.“

„Díky, Jakeu, sofistikovaný jako vždycky.“ Ta slova opustila její rty dřív, než si to uvědomila. Tom a Gerard se ušklíbli, ale Jake si to líbit nenechal.

„No to jo, fikanej, to já jsem,“ kontroval a těkal přitom očima zleva doprava. „Bejt fikanej se hodí, hlavně když v dílnách potřebujete něco přefíknout, o tom něco ví tady Simpson, že jo, Simmo?“ Chlapci se rozřehtali. Jake byl v ráži. „Šmiky-fiky, tam a zpátky,“ dodal, zaklonil se a chytil Tima za paži.